

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

КАЗУС № 2

за изпит за придобиване на юридическа правоспособност – 27.04.2025г.

Калоян Иванов имал постоянен адрес в гр. Пловдив и живеел там. През 2018г. му потрѣбвала парична сума от 15 000 лв., за да осигури средства за лечение на сина си. Той споделил това с приятеля си Явор Костов, който имал постоянен адрес в гр. София и живеел там. Костов му казал, че може да му даде тази парична сума, защото разполага с нея и сега няма спешна нужда от тези пари, като го успокоил, че ще му я върне, когато може.

На 14.05.2018г. подписали договор, по силата на който Явор Костов се съгласил да даде на Калоян Иванов паричната сума от 15 000 лв. в срок от пет дни от деня на подписване на договора, а Иванов поел задължение да му я върне. В договора не била включена уговорка за срок, до който паричната сума трябвало да бъде върната. На 19.05.2018г. Костов предал на Иванов на ръка сумата от 15 000 лв., като поискал последният да му напише разписка, че я е получил. Иванов написал собственоръчно на лист, че е получил на 19.05.2018г. от Костов сума в размер на 15 000 лв., под което изявление се подписал.

Една година след сключване на договора, Иванов върнал на Костов сумата от 5 000 лв., като след това не е връщал никаква друга част от получената сума. В края на 2019г. Костов поискал от Иванов да му върне остатъка от сумата, тъй като имал нужда от нея, но Иванов не го направил. Костов изпратил нотариална покана до Иванов, с която отново поискал да му върне остатъка от сумата от 10 000 лв. в едномесечен срок от получаване на поканата. Нотариалната покана била връчена на Иванов на 17.01.2020г., но той не изпълнил това свое задължение в дадения срок.

На 16.05.2023г. Явор Костов депозирал пред съда искова молба срещу Калоян Иванов, в която формулирал искане към съда да осъди Иванов да му върне сумата от 10 000 лв., дадена по договора от 14.05.2018г., както и да му заплати сумата от 3 339, 36 лв., представляваща обезщетение за забава върху сумата от 10 000 лв. в размер на законната лихва за периода от 18.02.2020г. до 15.05.2023г. Като приложение към исковата молба Костов представил сключения договор, документа с писменото изявление на Иванов от 19.05.2018г. за получаване на сумата, както и нотариалната покана.

В писмения отговор на исковата молба Калоян Иванов възразил, че не е получил от Костов сумата от 10 000 лв., а само сумата от 5 000 лв., която е върнал, както и направил възразение за изтекла погасителна давност по отношение на предявените вземания.

Отговорете мотивирано на следните въпроси:

1. Какъв е видът на сключения договор? От кой момент се счита за сключен този вид договор и конкретно коя е датата на сключване на договора, описан в казуса?
2. Каква е правната квалификация на исковете, предявени пред съда от Явор Костов срещу Калоян Иванов?
3. Кой е родово и местно компетентният съд да разгледа като първа инстанция предявените искове? Изложете съображения за дадения отговор.
4. Основателно ли е възразението на ответника за погасяване по давност на вземанията, предмет на предявените искове? Има ли предвиден в закона преклузивен срок, до който това възразение може да се направи в иския процес?
5. Основателните ли са предявените искове? Изложете съображения за дадения отговор.

Отговори на въпросите:

1.Сключеният между страните договор е заем за потребление на парична сума от 15 000 лв. Този договор е реален, поради което се счита за сключен от момента на предаване на парите или заместимите вещи от заемотателя на заемателя въз основа на постигнатото между тях съгласие. В случая, договорът се счита за сключен на 19.05.2018г., когато заемотателят Костов е предал паричната сума на заемателя Иванов въз основа на постигнатото по-рано /на 14.05.2018 г./ съгласие.

2.Предявени са обективно кумулативно съединени искове, както следва: 1) иск с правна квалификация чл. 240, ал. 1 ЗЗД за връщане на сумата от 10 000 лв., който е осъдителен; 2) иск с правна квалификация чл. 86, ал. 1 ЗЗД за заплащане на обезщетение за забава в размер на законната лихва, който също е осъдителен.

3.Родово и местно компетентният да разгледа исковете съд е Районен съд – гр. Пловдив. Родово компетентният съд се определя с оглед цената на предявените осъдителни искове, която от своя страна се определя от размера на търсената сума съгласно чл. 69, ал. 1, т. 1 ГПК. Цената на иска с правна квалификация чл. 240, ал. 1 ЗЗД е 10 000 лв., а на иска с правна квалификация чл. 86, ал. 1 ЗЗД е 3 339, 36 лв. Цената на двата иска е под 25 000 лв., поради което на основание чл. 103 ГПК вр. чл. 104, т. 4 ГПК те са подсъдни на районен съд. От значение за определяне на местната компетентност е в кое населено място се намира постоянният адрес на ответника Калоян Иванов, което е в гр. Пловдив – чл. 105 ГПК.

4.Възражението за погасяване по давност на вземането на заемотателя за получаване на дадената в заем сума, което е предмет на иска по чл. 240, ал. 1 ЗЗД, е неоснователно. То се погасява с общата петгодишна давност съгласно чл. 110 ЗЗД, която започва да тече от датата на неговото възникване съгласно чл. 114, ал. 2 ЗЗД, защото в договора за заем не е уговорен срок за изпълнение на това задължение и то става изискуемо след покана. Задължението за връщане на дадената в заем парична сума от 15 000 лв. възниква от момента на предаване на тази сума от заемотателя на заемателя, т.е. от 19.05.2018г. Давността изтича на 19.05.2023г., а искът е предявен преди това на 16.05.2023г. Възражението за погасяване по давност на вземането за обезщетение за забава в размер на законната лихва по чл. 86, ал. 1 ЗЗД е частично основателно. То се погасява с кратката тригодишна давност съгласно чл. 111, б. „в“ ЗЗД, която също започва да тече от датата на възникване на задължението съгласно чл. 114, ал. 2 ЗЗД. Това задължение възниква подневно за всеки ден забава. Ето защо преди предявяване на иска по чл. 86, ал. 1 ЗЗД на 16.05.2023г. е изтекла погасителната давност за вземането за лихва за забава, начислена за периода от 18.02.2020г. до 15.05.2020г., и възражението в тази му част е основателно. Не е изтекла погасителната давност за вземането за лихва, начислена за периода от 16.05.2020г. до 15.05.2023г. и възражението в тази му част е неоснователно. Възражението за погасителна давност може да се направи от ответника само пред първоинстанционния съд в предвидения в закона преклузивен срок за това, който съгласно чл. 133 ГПК е този за подаване на писмен отговор на исквата молба по чл. 131 ГПК.

5.Искът по чл. 240, ал. 1 ЗЗД е основателен. Доказано е сключването на договор за заем с предмет парична сума от 15 000 лв. От представената разписка, издадена от заемателя, се установява предаването на паричните средства в размер на 15 000 лв. от заемотателя на заемателя, което също е елемент от фактическия състав, при който се сключва заемния договор. За заемателя Иванов по този договор е възникнало задължение да върне на заемотателя Костов сумата от 15 000 лв., неизпълнената част от което е 10 000 лв. Не се твърди и не е доказано изпълнение на частта от това задължение от 10 000 лв., която е предмет на иска. Искът е предявен преди изтичане на погасителната давност за вземането.

Искът по чл. 86, ал. 1 ЗЗД е частично основателен. Заемателят е изпаднал в забава за изпълнението на задължението за връщане на предоставената в заем сума с изтичане на дадения от заемотателя едномесечен срок за изпълнение с нотариалната покана, т.е. от

18.02.2020г., поради което за него е възникнало и задължение по чл. 86, ал. 1 ЗЗД да заплати на кредитора обезщетение за забава в размер на законната лихва. С оглед основателността на възражението за погасяване по давност на предявеното вземане за лихва за забава за периода от 18.02.2020г. до 15.05.2020г., което възражение е заявено в процеса в преклузивния срок за това, искът за това вземане е неоснователен за посочения период и за съответния размер на вземането за този период. Искът е основателен за периода от 16.05.2020г. до 15.05.2023г. и за съответния размер.